

Олексій Анатолійович ТРЕТЯК

Доктор політичних наук, професор,
завідувач кафедри політології,
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара,
пр. Гагаріна, 72, Дніпро, 49010, Україна

E-mail: alexsir25@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2536-0611>

Oleksii TRETIAK

Doctor of Political Sciences, Professor,
Head of the Department of Political Science,
Oles Honchar Dnipro National University,
72 Gagarina Ave., Dnipro,
49010, Ukraine

УДК 323.42

**СТАЛИЙ РОЗВИТОК ЯК КОНЦЕПТ СУЧАСНИХ ПОЛІТИЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ:
ВІДОБРАЖЕННЯ В ПУБЛІЧНІЙ СФЕРІ ПОЛІТИКИ**

Received 08 October 2023; revised 19 November 2023; accepted 12 December 2023

DOI: 10.15421/352345

Анотація

Стаття присвячена змісту сталого розвитку для публічної сфери політики, який позначає фундаментальну зміну поведінки великих політичних і соціальних груп. Мета дослідження – виявлення особливостей просування сталого розвитку в середовищі демократичної публічної сфери політики. Схарактеризовано досягнення суспільством і політикумом такого етапу, який знову висуває потребу у розбудові публічної сфери. Було підкреслено, що процедури формування думки в демократичній публічній сфері також визначають, яким чином обговорення структуровані через аргументацію й визначення щодо предмета обговорень. Проаналізовано причини консервації пострадянського типу публічної політики, в рамках якого розглядається питання сталого функціонального навантаження публічної сфери. Розкрито значення західних зразків сталої демократичної публічної сфери як певної точки відліку для сучасної політичної науки у конструюванні теоретичної моделі специфічної публічної сфери політики. З'ясовано, що найважливішими напрямками цілісного зв'язку є соціокультурне тло політичних перетворень, специфіка розвитку державного сектору, владні відносини, взаємодії всередині еліти та можливості модернізації суспільства за рахунок публічної сфери. У зв'язку з цим набуває значення демократична спільнота сучасної України, намагаючись дати відповідь щодо порівняння реальної політичної практики та особливих рис публічної політики в країнах США та Об'єднаної Європи. Розкрито, що особливим напрямком розгляду публічної сфери є її зв'язок з економічним середовищем. Доведено, що характерною рисою розвитку сучасних інтерпретацій публічної сфери політики в контексті сталого розвитку слід вважати визначення шляху, за яким буде розвиватися політична публічність. Встановлено, що однією зі специфічних рис просування принципів сталого розвитку є протистояння безконтрольній участі бізнесу в політиці та введення певних регулятивів, які б узгоджували індивідуальні інтереси із суспільними. Припущено, що необхідними є подальші спроби довести інноваційний характер публічної сфери політики, її потенціалу для глобальних змін і системної політичної модернізації українського суспільства. Встановлено, що важливим для теоретико-методологічного пошуку в галузі осмислення сучасної демократичної публічної сфери політики є встановлення конкретних механізмів нароцтування публічності публічної політики. Зроблено висновок, що налагодження технологій і зв'язків, які б стали базою для публічних партнерських відносин, також важлива тема політологічних розвідок у предметній тематиці публічної сфери перехідного суспільства.

Ключові слова: *сталий розвиток, публічна сфера політики, політичні трансформації, європейська ідентичність, екологічна риторика, екологічні цінності, політична комунікація, політичні інститути.*

SUSTAINABLE DEVELOPMENT AS A CONCEPT OF CONTEMPORARY POLITICAL COMMUNICATIONS: REFLECTION IN THE PUBLIC SPHERE OF POLITICS

Abstract

The article is devoted to the content of sustainable development for the public sphere of politics, which marks a fundamental change in the behavior of large political and social groups. The purpose of the research is to identify the features of promoting sustainable development in the environment of the democratic public sphere of politics. The achievement of such a stage by society and politics is characterized, which once again raises the need for the development of the public sphere. It has been emphasized that the Procedures of Opinion Formation in a Democratic Public Sphere also determine how discussions are structured through argumentation and definition of the subject of discussion. The reasons for the post-Soviet type of politics are analyzed, and the issue of sustainable functional load of the public sphere is considered. The importance of Western models of a sustainable democratic public sphere as a certain reference point for modern political science in the construction of a theoretical model of a specific public sphere of politics is revealed. It was found that the most important directions of integral connection are the socio-cultural background of political transformations, the specifics of the development of the public sector, power relations, interactions within the elite and the possibility of modernization of society at the expense of the public sphere. In this regard, the democratic community of modern Ukraine becomes important, trying to give an answer, comparing the real practice of politics and the special features of public policy in the countries of the United States and the united Europe. It is revealed that a special direction of consideration of the public sphere is its connection with the economic environment. It is proved that a characteristic feature of the development of modern interpretations of the public sphere of politics in the context of sustainable development should be considered the determination of the path along which political publicity will develop. It has been established that one of the specific features of the promotion of the principles of sustainable development is the opposition to the uncontrolled participation of business in politics and the introduction of certain regulations that would harmonize individual interests with those of society as a whole. It is assumed that attempts to prove the innovative character of the public sphere of politics, its potential for global changes and systemic political modernization of Ukrainian society. It has been established that the establishment of specific mechanisms for increasing the publicity of public policy is important for the theoretical and methodological search in the field of understanding the modern democratic public sphere of politics. It was concluded that the establishment of technologies and connections that would become the basis of partnership relations is also an important topic of political intelligence in the field of the public sphere of a transitional society.

Keywords: *sustainable development, public sphere of politics, political transformations, European identity, ecological rhetoric, ecological values, political communication, political institutions.*

Постановка проблеми.

Публічна сфера політики є інноваційним концептом, який поєднує інституційні засади відкритого суспільства, дискурсивної демократії, розвитку політичних комунікативних інтеракцій діджитальної доби. В умовах інтеграції України до європейської спільноти великого значення набуває реалізація пріоритетів сталого розвитку. З часу роботи комісії Г.Брундтланд зі сталого розвитку (1987р.) [Брундтланд, 1987] ця концепція вийшла далеко за межі природоохоронних заходів та проєкологічної риторики.

Зміст сталого розвитку для публічної сфери означає фундаментальну зміну поведінки великих політичних і соціальних груп. Насамперед це стосується параметрів споживання,

впливу на навколишнє природне середовище, формування нових типів політико-комунікативних відносин.

Розширення ЄС із залученням України передбачає проведення глибоких політико-комунікаційних кампаній щодо впровадження цінностей сталого розвитку. В умовах війни з російським агресором українське суспільство потребує орієнтирів стійкості, а також зразків та моделей позитивного майбутнього. Артикуляція концептів та змістових аспектів європейської та світової культури сталого розвитку є дієвим засобом формування демократичної та європейської політичної ідентичності. Здатність поєднувати ініціативність політичного розвитку та інноваційність соціально-економічних перетворень формує за-

пит на інституційну спроможність публічної сфери політики. Це стосується всіх складових демократичної політичної комунікації: від локальних публічних обговорень до прийняття рішень на рівні уряду та парламенту. Звідси просування проблеми сталого розвитку в публічній сфері політики вимагає окремого дослідження.

Аналіз публікацій.

Важливі аспекти утвердження сталого розвитку в публічній сфері розглядає низка українських вчених. Зокрема, В.Вершина надає увагу тематизації антропології у контексті простору сучасної комунікації [Вершина 2014], С.Захарін, І.Кичко та В.Савченко розробляють удосконалення організаційно-економічних та фізичних механізмів реалізації державної соціальної та молодіжної політики в контексті підтримки сталого розвитку [Захарін, Кичко, Савченко 2020], В.Кривошеїн характеризує ризики модернізації в контексті трансформації українського суспільства [Кривошеїн 2013], А.Лелеченко з'ясовує теоретичні засади регіональної політики сталого розвитку [Лелеченко 2015], І.Патока встановлює механізми реалізації місцевої політики сталого розвитку в умовах децентралізації влади в Україні [Патока 2015]. Однак, проблема імплементації міждисциплінарних аспектів сталого розвитку в смисловій структурі публічної сфери потребує подальшого розгляду.

Метою дослідження є виявлення особливостей просування сталого розвитку в середовищі демократичної публічної сфери політики. Завданням статті є з'ясування значення сталого розвитку для еволюції політичної комунікації в Україні та зарубіжних країнах.

Основний зміст статті.

Наголос на новизні проблематики політичної публічності, відкритості сучасних трансформаційних суспільств свідчить, на думку автора, про ступінь відходу вітчизняних політичних реалій від класичного прочитання публічної сфери. Проте досягнення суспільством і політикумом такого етапу, який знову висуває потребу у розбудові публічної сфери, свідчить про наявність певного мінімуму розвитку демократичних інститутів і необхідності їх подальшого розвитку в кон-

тексті сталого розвитку конкретних територій. Вітчизняний науковець Л.Мельнишин звертає увагу, що «ефективне використання внутрішніх потенціалів територій та їх спеціалізації для досягнення сталого розвитку країни створить умови для зростання рівня добробуту та доходів громадян під час досягнення згуртованості в соціальному, економічному та просторовому вимірах. Регіональна політика дозволяє кожному регіону та громаді ефективно використовувати власний потенціал, переваги, ресурси та можливості на користь розвитку та підвищення якості життя людини та відповідно на користь розвитку всієї України – економічно стабільної, політично та соціально згуртованої держави» [Мельнишин 2020: 120].

Процедури формування думки у демократичній публічній сфері також визначають, яким чином обговорення структуровані через аргументацію й визначення щодо предмета обговорень. Демократичні процедури через таким чином влаштовану публічну структуру формування думки і волевиявлення формують спільне вирішення практичних питань, включаючи обговорення щодо справедливих компромісів. Публіка парламентських органів структурована переважно в контексті обґрунтування політичних рішень сталого розвитку. Означені інституції покладаються не лише на адміністративну підготовчу роботу та виконання функцій, але також пов'язані з контекстом відкриття, яке здійснюється через процедурно неврегульовану публічну сферу, яка народжується загальною публікою громадян. Ця слабка, неорганізована публіка є засобом громадської думки. Формування громадської думки щодо сталого розвитку не пов'язане з формуванням рішень. Натомість цей процес спричиняє появу відкритої та досяжної мережі. Вона також охоплює широку загальнокультурну публіку, яка має такі гнучкі часові й соціальні кордони. Особливо наочно це видно на тлі процесів міжрегіональної співпраці. Український науковець Л.Мельнишин вірно зауважує, що тривале проведення політики регіонального розвитку в Європі «не сприяє окремим регіонам та територіям у подоланні їх депресивності. Тому одного лише вирів-

нювання «стартових умов» для регіонів недостатньо. Під час розробки теоретичних основ управлінської діяльності необхідно зважати, що менш розвинуті регіони будуть існувати завжди, оскільки сам розвиток у європейському просторі, як і в будь-якому іншому, відбувається нерівномірно. На сьогодні ж основною суперечністю, яка впливає з європейської інтеграції, є зростання поляризації між країнами та регіонами за рівнем життя. Дисбаланс у розвитку регіонів ЄС збільшується із вступом нових членів. Саме тому основною теоретичною проблемою управління тут є розробка і застосування ефективної методології корегування спільної регіональної політики відповідно до сучасних реалій» [Мельнишин 2020: 121].

Поза контекстом пострадянського типу політики слід розглядати питання сталого функціонального навантаження публічної сфери. Одним з якостей і функцій є, згідно з сучасними воєнними реаліями України, зв'язок усіх державних функцій, суспільних інтересів в єдине ціле і забезпечення основної макрофункції політики управління суспільством, і визначення координат його розвитку. Однією з таких функцій є функція запобігання кризам. Л.Мельнишин слушно наголошує на «тривалості кризового періоду в Україні та проголошений європейський інтеграційний вектор об'єктивно вимагають реалізації науково обґрунтованої цілісної державної політики, спрямованої на відновлення економічного зростання і виходу економіки на рівень світової конкурентоспроможності. Регіональний аспект стратегії економічного зростання має виключну роль для України» [Мельнишин 2020: 124]. Також регіональний вимір сталого розвитку в контексті появи нових глобальних та внутрішньонаціональних викликів показаний А.Мельник та А.Васіною [Мельник, Васіна: 2015].

Розгляд західних зразків сталої демократичної публічної сфери є певною точкою відліку для сучасної політичної науки у конструюванні теоретичної моделі специфічної публічної сфери політики. Саме тому розширювальне тлумачення публічної сфери охоплює всю політику як сферу прийняття

рішень і змагальний інноваційний простір, а також, ототожнюється з державою, в якій існує безпосередній зв'язок з громадянами. В.Омельяненко доречно висноує, що «для вироблення інноваційної політики важливо, що інновації охоплюють не тільки технологічні зміни, але й зміни в організаційній, трудовій та соціальній практиці як такі, що можуть забезпечити потенційний вплив на перехід до сталого розвитку» [Омельяненко 2020: 68].

Таким чином, у сучасних політичних науках простежується тенденція до всебічного аналізу зв'язків поняття публічної сфери і трансформаційного розвитку. Найважливішими напрямками цілісного зв'язку є соціокультурне тло політичних перетворень, специфіка розвитку державного сектору, владні відносини, взаємодії всередині еліти та можливості модернізації суспільства за рахунок публічної сфери. Водночас дослідники відзначають слабкість публічної сфери, окреслюють перешкоди на шляху її розвитку. Цими проблемними вузлами є погляди державно-владної еліти та їх практична взаємодія, а також слабкість активності громадян у підтриманні публічних практик. Загалом же публічна сфера політики виступає джерелом потенційних можливостей для якісного перетворення політичної системи транзитивних країн. Приклади та тенденції осмислення публічної сфери в контексті сталого розвитку дають низку концептуальних посилок для вивчення цього явища в Україні у контексті інституалізації мереж демократичних обговорень. В.Омельяненко вірно вказує, що «інституціонально-мережевий підхід до інноваційної політики припускає розгляд сукупності інститутів і закономірностей їх взаємодії в рамках активних мереж (інституціональних кластерів), що забезпечують перетворення ресурсів на реальні результати ефективними методами відповідно до національного контексту та запитів соціуму. В нашому дослідженні окремі аспекти вказаного підходу будуть вивчені на прикладі галузевого кейс-дослідження розвитку приладобудування» [Омельяненко 2020: 71].

Певною тенденцією в межах досліджень публічної сфери є пошук у галузі етимології поняття «публічне», «публічний». У цьо-

му зв'язку демократична спільнота сучасної України, намагаючись дати відповідь, порівнює реальну практику політики та особливі риси публічної політики в країнах США та об'єднаної Європи. Цей спосіб дає змогу відповісти на питання, на якому рівні в системі стратегічного курсу сталого розвитку перебуває публічна політика перехідного суспільства. В.Омельяненко наголошує, що «стратегії розвитку галузей, держава не тільки фінансує стратегічно важливі перспективні проекти, але й безпосередньо впливає на те, як галузі розвиваються. Визначаючи найбільш перспективні галузі й ніші, держава надає широкий спектр інституційної підтримки бізнесу в цих сферах, включаючи координацію взаємодії та сприяння» [Омельяненко 2020: 73].

Особливим напрямком розгляду публічної сфери є її зв'язок з економічним середовищем. Ринкова економіка, як основа захисту демократії, поєднується зі специфічними напрямками націоналізації й державного регулювання. В цих умовах публічна сфера виступає простором поєднання суспільних і приватних інтересів. Українські дослідники-економісти О.Климчук, С.Козловський, Р.Лавров справедливо наголошують, що «розвиток енергетики має вирішальний вплив на стан економіки та рівень життя. Можна стверджувати, що економія паливно-енергетичних ресурсів у функціональному значенні є додатковим джерелом енергії. Розміри такого джерела будуть представляти собою різницю між існуючим загальним попитом на енергію та відносно оптимальним попитом (або його комбінацією), який є необхідним для задоволення тих самих потреб у формі використання передових енергозберігуючих технологій, що відповідає загальним інтересам» [Климчук, Козловський, Лавров 2021: 68].

Характерною рисою розвитку сучасних інтерпретацій публічної сфери політики в контексті сталого розвитку слід вважати визначення шляху, за яким буде розвиватися політична публічність. Одним з пріоритетних напрямків є пошук акторів публічної політики, які й будуть створювати системне публічне середовище. Зважаючи на особливий стан економіки перехідного суспільства, вчені кон-

центрують увагу на ймовірнісному характері пропонованих сценаріїв. Маючи певне коло потенційних суб'єктів цивілізованої демократичної публічної сфери, вчені намагаються дати відповідь на те, чи будуть ці суб'єкти поводитися згідно з прийнятими теоретичними і практичними стандартами. Зокрема, йдеться про конкретне питання енергозбереження. О. Климчук, С. Козловський та Р. Лавров наголошують, що «політиці енергозбереження в Україні немає жодної альтернативи, якщо держава не хоче бути в майбутньому сировинним придатком провідних країн світу. Цей процес має перетворитися в підгалузь промислової енергетики, додаткове джерело енергії. За таких умов реалізація політики енергозбереження стає стратегічним вектором розвитку економіки та соціальної сфери» [Климчук, Козловський, Лавров 2021: 69].

Визначення загроз і перешкод сталому розвитку у публічній сфері у сучасних дослідженнях поєднується з констатацією оптимального стану і необхідних видозмін. Однією з таких специфічних рис є протистояння безконтрольній участі бізнесу в політиці та введення певних регулятивів, які б узгоджували індивідуальні інтереси з загальносуспільними. Ця концептуальна основа є однією з фундаментальних підвалин демократичної публічної сфери. Вона ж є передумовою курсу на енергетичну модернізацію. О.Климчук, С.Козловський та Р.Лавров слушно вбачають провідну роль у енергозбереженні України технологічної перебудови економіки та соціальної сфери, що пов'язано із якнайшвидшою заміною фізично зношеного та морально застарілого обладнання, припиненням серійного випуску продукції з високими показниками витрати енергії, а також упровадженням у виробництво інноваційних ресурсозберігаючих технологій [Климчук, Козловський, Лавров 70].

Особливістю сучасних міждисциплінарних досліджень є також спроби довести інноваційний характер публічної сфери політики, її потенціалу для глобальних змін і системної політичної модернізації українського суспільства, яке лише перебуває на шляху змін і підготовки до них. Ю. Кіндзерський «у порядках

обмеженого доступу ключова роль у стримуванні насилля належить елітам. Вони формують панівну коаліцію, встановлюють через закони привілейований доступ до ресурсів і розподіл на свою користь доходів від них, створюють підтримувані державою організації для генерування ренти та її перерозподілу всередині еліт, контролюють систему правосуддя для захисту своїх прав власності» [Кіндзерський 2021: 9].

Важливим для теоретико-методологічного пошуку в галузі осмислення сучасної демократичної публічної сфери політики є встановлення конкретних механізмів нарощування публічності публічної політики. Одним з таких напрямків є встановлення горизонтальних зв'язків між громадянами та державою, які дають змогу застосовувати і проявляти потенціал публічності. Ю.Кіндзерський «оскільки насилля знижує розмір ренти, еліти намагаються його уникнути, погоджуючись через домовленості поважати привілеї та права власності один одного, що зрештою покликано забезпечити політичний порядок і економічну стійкість у країні. Соціальні взаємовідносини при цьому вибудовуються на основі особистих зв'язків, які формують соціальні ієрархії та відповідну їм систему привілеїв, а застосовування законів має вибіркового характеру» [Кіндзерський 2021: 9].

Налагодження технологій і зв'язків, які б стали базою партнерських відносин, також важлива тема політологічних розвідок у галузі публічної сфери перехідного суспільства. Однією з причин слабого прогресу у формуванні публічної сфери вбачають взаємне неприйняття державних і недержавних акторів публічної політики на тлі процесів формування постіндустріального суспільства. Ця суто соціально-психологічна риса не дає змоги здійснювати повномасштабну співпрацю у важливих для суспільства галузях. Ю.Кіндзерський зауважує, що «зрілу деіндустріалізацію, яку нині переживають розвинуті країни Заходу, не слід сприймати спрощено і буквально як зменшення значення промисловості для їх розвитку у зв'язку з переходом у так звану постіндустріальну чи цифрову епоху. Насправді цей термін («зріла деіндустрі-

лізація»), на наш погляд, вводить в оману і не відображає реальної ситуації в промисловості цих країн, трендів її розвитку, стратегічних цілей і завдань, які ставлять західні уряди для галузі» [Кіндзерський 2021: 16].

Завданням сучасних політологічних досліджень публічної сфери політики є також і соціальний зріз ставлення до публічної політики і шляхів її розвитку. Однією з ключових проблем у цьому аспекті є невизначеність у організаційних засобах і зусиллях, на які можна піти політичній спільноті заради організації публічної сфери. Другою проблемою для суспільства є публічні відносини політичних та економічних суб'єктів. На думку Ю.Кіндзерського «розвинуті країни видозмінили політику щодо промисловості на тлі загострення міжнародної конкуренції та появи нових індустріальних гігантів на кшталт Китаю. Нова політика порівняно з тією, яка проводилась у минулому столітті й полягала в основному у звичайних преференціях для виробників та їх протекціонізмі, за якісним змістом стала більш «розумною», витонченою у пристосуванні до умов глобальної економіки і правил міжнародної торгівлі, більш «наукомісткою» і всеохоплюючою, стратегічно орієнтованою на довгострокову перспективу. Вона поєднує в собі й інституційну, й секторальну складові підтримки суб'єктів» [Кіндзерський 2021: 17].

Зв'язок між проблематикою публічної сфери політики та сталого розвитку демонструють і дослідники державного управління. Основний зв'язок з цією сферою встановлюється через шляхи громадянської експертизи управлінських рішень. Ця проблема набуває прикладного виміру через необхідність прийняття більш гнучких і оптимальних управлінських рішень. Тому залучення потенціалу громадян, як тих, хто включений до системи оцінки дій влади, є важливою ознакою формування публічної сфери демократичного суспільства в умовах сталого розвитку. Згідно з А.Андрейченком, Р.Арутюняном та Г.Варданяном, «сталий розвиток є атрибутом економічної безпеки та знаходиться у іманентному зв'язку із нею: забезпечення безпеки через розвиток та розвитку через забезпечення безпеки. В цьому сенсі він має і походження, і

зміст переважно екологічний. На побутовому рівні сталий розвиток взагалі пов'язують лише із захистом навколишнього середовища та створенням ресурсозберігаючих технологій і безвідходних виробництв» [Андрейченко, Арутюнян, Варданян 2020: 136].

Висновки.

Таким чином, артикуляція ідей, цінностей та поведінкових патернів сталого розвитку в публічній сфері політики є провідним завданням демократичного суспільства. Європейські директиви сталого розвитку вже протягом кількох десятиліть наголошують на необхідності перебудови всіх сфер життєдіяльності суспільства у відповідності з принципами ресурсозбереження, енергонезалежності та зменшення техногенного впливу на природне середовище.

Поряд з проєкологічними ціннісними контекстами сталий розвиток публічній сфері агрегує інтерес локальних громад до підвищення рівня самоврядної спроможності.

Також в політичному (в політико-інституційному) аспекті сталий розвиток транслює модель оптимальності громадських обговорень, а також формування самодостатнього громадянського лідерства на низовому рівні. Потребою демократичної політичної системи, орієнтованої на цілі сталого розвитку, є формування інноваційних політичних сил, які будуть на програмному рівні послідовно відстоювати завдання сталого розвитку.

Публічна сфера політики абсорбує ідеї та цінності сталого розвитку та надає їм всебічного поширення. Сталий розвиток пропонує політичні перспективи для невикривленої політичної комунікації на фундаментальному рівні. В умовах російської агресії публічна сфера політики та сталий розвиток є маркерами консолідованої демократії та потужними сигналами для європейського партнерства України. Зазначене потребує розгляду в подальших наукових розробках.

Бібліографічні посилання

- Андрейченко, А.В. (2020). Арутюнян, Р.Р., Варданян, Г.Г. Вплив політичних рішень на реалізацію концепції сталого розвитку. *Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління*, 20(3), 134-145.
- Брундтланд, Г. (1987). *Наше спільне майбутнє: Міжнародна комісія з навколишнього середовища та розвитку*. Оксфорд : Оксфорд Юніверсіті Пресс.
- Вершина, В.А. (2014). Тематизація антропології у контексті простору сучасної комунікації. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Філософія. Соціологія. Політологія*, 22(1), 3-9.
- Захарін, С.В., Кичко, І.І., Савченко, В.Ф. (2020). Удосконалення організаційно-економічних та фізичних механізмів реалізації державної соціальної та молодіжної політики в контексті підтримки сталого розвитку. *Економіка і управління*, 1, 18-25.
- Кіндзерський, Ю.В. (2021). Інклюзивна індустріалізація для сталого розвитку: до засад теорії та політики формування. *Економіка України*, 5, 3-39.
- Климчук, О.В., Козловський, С.В., Лавров, Р.В. (2021). Стратегічні аспекти економіко-енергетичної політики України в контексті сталого розвитку. *Бізнес Інформ*, 1, 65-76.
- Кривошеїн, В.В. (2013). Ризики модернізації в контексті трансформації українського суспільства. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія, 3, 186-189.
- Лелеченко, А.П. (2015). Теоретичні засади регіональної політики сталого розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, 10.
- Мельник, А.Ф., Васіна, А.Ю. (2015). *Концептуальні засади структурування економік регіонів в умовах посилення агресивного середовища їх функціонування і появи нових глобальних та внутрішньо національних викликів*, у: *Механізми реалізації регіональної структурної політики*: монографія; за заг. наук. ред. професора А.Ф.Мельник. Тернопіль: ТНЕУ, 169-183.
- Мельнишин, Л.В. (2020). Регіональна політика стосовно сталого розвитку України в контексті європейської інтеграції. *Державне управління та місцеве самоврядування*, 2, 118-126.

- Омельяненко, В.А. (2020). Практичні аспекти використання методології інституційно-інноваційного проєктування в контексті узгодженості інноваційної політики для сталого розвитку. *Проблеми економіки*, 4, 67-74.
- Патока, І.В. (2015). Механізми реалізації місцевої політики сталого розвитку в умовах децентралізації влади в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки*, 14(3), 106-110.

References

- Andreichenko, A.V. (2020). Arutiunian, R.R., Vardanian, H.H. Vplyv politychnykh rishen na realizatsiiu kontseptsii staloho rozvytku [Вплив політичних рішень на реалізацію концепції сталого розвитку]. *Rynkova ekonomika: suchasna teoriia i praktyka upravlinnia*, 20(3), 134-145. (in Ukrainian)
- Brundtland, H. (1987). *Nashe spilne maibutnie: Mizhnarodna komisiia z navkolysnogo seredovyscha ta rozvytku* [Our common future: International Commission on Environment and Development]. Oksford : Oksford Yuniversiti Press. (in Ukrainian)
- Kindzerskyi, Yu.V. (2021). Inkluzyvna industrializatsiia dlia staloho rozvytku: do zasad teorii ta polityky formuvannia [Inclusive Industrialization for Sustainable Development: Towards a Theory and Policy Framework]. *Ekonomika Ukrainy*, 5, 3-39. (in Ukrainian)
- Klymchuk, O.V., Kozlovskyi, S.V., Lavrov, R.V. (2021). Stratehichni aspekty ekonomiko-enerhetychnoi polityky Ukrainy v konteksti staloho rozvytku [Strategic Aspects of Ukraine's Economic and Energy Policy in the Context of Sustainable Development]. *Biznes Inform*, 1, 65-76. (in Ukrainian)
- Kryvoshein, V.V. (2013). Ryzyky modernizatsii v konteksti transformatsii ukrainskoho suspilstva [Risks of modernization in the context of transformation of Ukrainian society]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Iurydychna akademiia Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho»*. Serii: *Filosofia, filozofia prava, politolohiia, sotsiolohiia*, 3, 186-189. (in Ukrainian)
- Lelechenko, A.P. (2015). Teoretychni zasady rehionalnoi polityky staloho rozvytku [Теоретичні засади регіональної політики сталого розвитку]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, 10. (in Ukrainian)
- Melnyk, A.F., Vasina, A.Iu. (2015). *Kontseptualni zasady strukturuvannia ekonomik rehioniv v umovakh posylennia ahresyvnoho seredovyscha yikh funktsionuvannia i poiavy novykh hlobalnykh ta vnutrishno natsionalnykh vykykiv* [Conceptual foundations for structuring regional economies in the context of an increasingly aggressive environment for their functioning and the emergence of new global and domestic challenges], in: *Mekhanizmy realizatsii rehionalnoi strukturnoi polityky: monohrafiia; za zah. nauk. red. profesora A.F.Melnyk*. Ternopil: TNEU, 169-183. (in Ukrainian)
- Melnyshyn, L.V. (2020). Rehionalna polityka stosovno staloho rozvytku Ukrainy v konteksti yevropeiskoi intehratsii [Regional policy on sustainable development of Ukraine in the context of European integration]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, 2, 118-126. (in Ukrainian)
- Omelianenko, V.A. (2020). Praktychni aspekty vykorystannia metodolohii instytutsiino-innovatsiinoho proiektuvannia v konteksti uzghodzhenosti innovatsiinoi polityky dlia staloho rozvytku [Practical aspects of using the methodology of institutional and innovation design in the context of coherence of innovation policy for sustainable development]. *Problemy ekonomiky*, 4, 67-74. (in Ukrainian)
- Patoka, I.V. (2015). Mekhanizmy realizatsii mistsevoi polityky staloho rozvytku v umovakh detsentralizatsii vlady v Ukraini [Mechanisms for Implementing Local Sustainable Development Policy in the Context of Decentralization of Power in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Ekonomichni nauky*, 14(3), 106-110. (in Ukrainian)
- Vershyna, V.A. (2014). Tematyziatsiia antropolohii u konteksti prostoru suchasnoi komunikatsii [Thematization of Anthropology in the Context of the Contemporary Communication Space]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Serii: Filosofii. Sotsiolohiia. Politolohiia*, 22(1), 3-9. (in Ukrainian)
- Zakharin, S.V., Kychko, I.I., Savchenko, V.F. (2020). Udoshkonalennia orhanizatsiino-ekonomichnykh ta fizychnykh mekhanizmiv realizatsii derzhavnoi sotsialnoi ta molodizhnoi polityky v konteksti pidtrymky staloho rozvytku [Improving the organizational, economic and physical mechanisms for implementing the state social and youth policy in the context of supporting sustainable development]. *Ekonomika i upravlinnia*, 1, 18-25. (in Ukrainian)